

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันเป็นที่ยอมรับกันแล้วว่า มนุษย์เป็นทรัพยากรที่ประเสริฐยิ่งสามารถเป็นกำลังสำคัญและสร้างเสริมความเจริญก้าวหน้าให้แก่ประเทศชาติ ดังนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะส่งเสริมให้ประชากรของชาติมีสุขภาพดี เพราะว่าถ้าเรามีสุขภาพที่ทั้งร่างกายและจิตใจนั้นสามารถทำให้บุคคลปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เด็กวันนี้คือผู้ใหญ่ในวันหน้า ซึ่งจะเป็นผู้ที่สร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าต่อไป

ทั่วโลกได้ตระหนักถึงความสำคัญของเด็ก องค์การสหประชาชาติ (United Nation Organization) ได้ลงมติให้ปี 2522 นี้ เป็น "ปีเด็กสากล" (International Year of the Child) พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชได้พระราชทานพระบรมราโชวาท เพื่อเผยแพร่ไปทั่วโลกเนื่องในปีเด็กสากลในวันที่ 2 มกราคม พ.ศ. 2522 ซึ่งมีข้อความตอนหนึ่งว่า "เด็กเป็นผู้ที่จะรับช่วงทุกสิ่งทุกอย่างต่อจากผู้ใหญ่ รวมทั้งการรับผิดชอบความสุขสงบของประชากรโลก ดังนั้นเด็กทุกคนจึงสมควรและจำเป็นที่จะต้องได้รับการเลี้ยงดูอย่างถูกต้องเหมาะสม"¹

หลักของการเลี้ยงดูอบรมเด็กในปัจจุบันได้เน้นถึงความจริงที่ว่าผลของการเจริญเติบโตและพัฒนาการของเด็กนั้นขึ้นอยู่กับกรรมพันธุ์ การดูแลและการให้ความรักซึ่งผู้ใหญ่โดยเฉพาะอย่างยิ่งบิดา มารดา และบุคคลในครอบครัวให้แก่เด็ก รวมทั้งสิ่งแวดล้อมต่างๆ รอบตัวเด็กด้วย ซึ่งนาคาลี อีสสเนอร์ (Natalie Issner) ได้กล่าวถึงหน้าที่ของครอบครัวซึ่งควร

¹ พระบรมราโชวาท พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช เนื่องในปีเด็กสากล ปี พ.ศ. 2522 ในอนามัยคดีเด็ก อนาคตเด็กแจ่มใส (พระนคร : โรงพิมพ์สำนักข่าวพานิช) กระทรวงสาธารณสุขพิมพ์เนื่องในวันอนามัยโลก 7 เมษายน พ.ศ. 2522.

จะปฏิบัติต่อกันว่า จะต้องให้ความรัก ให้การตอบสนองความต้องการด้านร่างกาย การยอมรับ และให้ความมั่นใจแก่เด็ก ตลอดจนการอบรมเด็กให้เป็นบุคคลที่ดีต่อไป ¹

พยาบาลมีบทบาทในการดูแลเรื่องสุขภาพอนามัยแก่ผู้ป่วยและประชาชนทั่วไป ขอบเขตและหน้าที่ของพยาบาลมีอยู่กว้างขวาง ปัจจุบันวิชาชีพพยาบาลได้รับการยอมรับจากสังคมว่าเป็นวิชาชีพที่รับผิดชอบและดำรงไว้ซึ่งสุขภาพและอนามัยของประชาชนทั่วไป วิชาชีพพยาบาลเป็นบริการที่ใช้ศิลปะและวิทยาศาสตร์เป็นหลักในการปฏิบัติ พยาบาลจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้กว้างขวางสามารถเข้าใจปัญหาของผู้ป่วยทุก ๆ ด้าน เพราะผู้ป่วยที่มาโรงพยาบาลแต่ละคนย่อมแตกต่างกันทั้งวัยวุฒิ คุณวุฒิ สภาพอารมณ์ สังคม และฐานะเศรษฐกิจ แต่ละคนก็จะมีพฤติกรรมไม่เหมือนกัน สมจิต หนูเจริญกุล ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับบทบาทของพยาบาลไว้ว่า "พยาบาลจะต้องรู้จักผู้ป่วยหรือบุคคลผู้มารับบริการว่าเป็นใคร ความเจ็บป่วยมีผลอย่างไร ต่อความสมดุลของร่างกาย อารมณ์ สังคม และเศรษฐกิจ ถ้าพยาบาลเข้าใจถึงปัญหาและพฤติกรรมของผู้ป่วย พยาบาลก็สามารถให้บริการได้อย่างมีประสิทธิภาพ" ²

ในอดีตเด็กป่วยได้รับการดูแลเอาใจใส่เหมือนผู้ใหญ่ ซึ่งแท้ที่จริงแล้วเด็กแตกต่างจากผู้ใหญ่ทั้งร่างกาย อารมณ์ และสังคม ปัจจุบันการดูแลเด็กป่วยเปลี่ยนแปลงไป เนื่องจากได้มีการศึกษาเกี่ยวกับจิตวิทยาของเด็กอย่างกว้างขวางลึกซึ้ง ³ พยาบาลผู้ดูแลเด็กป่วยจึงต้องแสดงหลายบทบาท อาทิ บทบาทการเป็นมารดา ครู และเพื่อนเล่น เพราะผู้ป่วยเด็กมีวัยแตกต่างกันคือ นับตั้งแต่วัยทารกจนถึงวัยรุ่น พยาบาลจึงต้องใช้เทคนิคในการ

¹ Natalie Issner, "The Family of the Hospitalized Child," Nursing Clinic of North America 4 (March 1972) : 7.

² สมจิต หนูเจริญกุล, การพยาบาลอายุรศาสตร์, เล่ม 1 (พระนคร : โรงพิมพ์พระจันทร์ 2518), หน้า 1.

³ Dorothy R. Marlow, Pediatric Nursing (Philadelphia : W.B. Saunder Co., 1972) p. 18.

ดูแลเด็กป่วยแตกต่างกัน นอกจากนั้นจะต้องมีความรู้เกี่ยวกับการ เจริญเติบโตและพัฒนาการ
 ของเด็ก แจกเกอธสัน ทอมสัน (Jacquelin Thomson) กล่าวว่า "พยาบาลจะต้อง
 ใช้ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการ เจริญเติบโตพัฒนาการ และจิตวิทยาของเด็กเป็นหลักในการ
 ประเมินปัญหาของเด็กป่วย เพื่อที่จะได้ตอบสนองความต้องการของเด็กป่วยได้อย่างเหมาะสม"¹
 ความสำคัญอีกประการหนึ่งก็คือ ระยะเวลาที่เด็กเจ็บป่วยการ เจริญเติบโตและพัฒนาการ
 ของเด็กไม่ได้หยุดยั้ง ฉะนั้นพยาบาลจึงมีบทบาทสำคัญที่จะส่งเสริมการ เจริญเติบโตและ
 พัฒนาการของเด็กทั้งในยามปกติและยามเจ็บป่วยด้วย

ในภาวะที่เด็กเกิดการเจ็บป่วย และต้องเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาล บิดา
 มารดาหรือผู้ปกครองย่อมต้องการที่จะดูแลเด็กอย่างใกล้ชิด แต่เนื่องจากกฎระเบียบของโรง-
 พยาบาล ทำให้บิดามารดาหรือผู้ปกครองไม่สามารถจะเฝ้าดูแลเด็กได้ เด็กต้องอยู่ในความ
 ดูแลของพยาบาล ดังนั้นจึงมักพบว่า บิดา มารดา หรือผู้ปกครองเกิดความวิตกกังวลเสมอ
 เมื่อบุตรของตนเจ็บป่วย และต้องเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาล โดโรธี อาร์ มาร์โลว์
 (Dorothy R. Marlow) ได้สรุปสาเหตุความวิตกกังวลที่เกิดขึ้นกับบิดา มารดา หรือ
 ผู้ปกครอง เด็กป่วยดังนี้

1. ความแปลกใหม่ของสถานที่ และเครื่องมือเครื่องใช้แปลก ๆ ของโรง-
 พยาบาล
2. กลัวว่าจะถูกแยกจากเด็ก พยาบาลจะไม่มีเวลาดูแลเด็กและไม่รักเด็ก
3. กลัวว่าจะมีอันตรายเกิดขึ้นกับเด็ก
4. กลัวว่า เด็กจะได้รับความเจ็บปวดหรือความทุกข์

¹ Jacquelin Thomson, Nursing Care of The Child with Long-Term
 Illness (New York : Appleton Century Croff, 1977), p. 3.

5. กล่าวว่ถ้าเด็กเป็นโรคติดต่อจะติดต่อไปยังบุคคลอื่น ๆ ในครอบครัว
6. เกี่ยวกับเศรษฐกิจของครอบครัว กล่าวไม่มีเงินพอสำหรับค่ารักษาพยาบาล
7. ถูกสังคมมองว่า ความเจ็บป่วยของเด็กเกิดจากการดูแลเด็กไม่ดีพอ¹

จะเห็นได้ว่าความวิตกกังวลของผู้ปกครองเด็กป่วยนั้น พยาบาลสามารถช่วยลดความวิตกกังวลได้ โดยการจัดกิจกรรมพยาบาลที่สร้างความพอใจตามที่ผู้ปกครองเด็กต้องการ ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครองเด็กป่วยและพยาบาลเพื่อเปรียบเทียบว่ามีความแตกต่างกันหรือไม่ และจะได้ทราบความต้องการกิจกรรมพยาบาลของผู้ปกครองเด็กป่วย เพื่อจะนำผลการวิจัยที่ได้มาเป็นแนวทางในการวางแผนการจัดกิจกรรมพยาบาลเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของพยาบาลในฐานะผู้ให้ (Provider) กับความต้องการของผู้ปกครองเด็กป่วยในฐานะผู้รับบริการ (Consumer) ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษา เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปกครองเด็กป่วยและพยาบาลในอันดัความสำคัญของกิจกรรมพยาบาลในแผนกกุมาร เวชศาสตร์ โรงพยาบาลมหาวิทยาลัย
2. เพื่อศึกษา เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปกครองเด็กป่วยและพยาบาลเกี่ยวกับกิจกรรมพยาบาลในแผนกกุมาร เวชศาสตร์ โรงพยาบาลมหาวิทยาลัย
3. เพื่อศึกษา เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปกครองเด็กป่วยแต่ละวัยเกี่ยวกับกิจกรรมพยาบาล
4. เพื่อศึกษา เปรียบเทียบความคิดเห็นของพยาบาลที่ดูแลเด็กป่วยแต่ละวัยเกี่ยวกับกิจกรรมพยาบาล

¹ Marlow, Pediatric Nursing, p. 53.

ปัญหา

1. ผู้ปกครอง เด็กป่วยและพยาบาลให้อันดับความสำคัญของกิจกรรมพยาบาล
ในแผนกกุมารเวชศาสตร์ โรงพยาบาลมหาวิทยาลัยแตกต่างกันหรือไม่
2. ผู้ปกครอง เด็กป่วยและพยาบาลมีความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมพยาบาล ใน
แผนกกุมารเวชศาสตร์ โรงพยาบาลมหาวิทยาลัยแตกต่างกันหรือไม่
3. ผู้ปกครอง เด็กป่วยแต่ละวัยมีความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมพยาบาลแตกต่าง
กันหรือไม่
4. พยาบาลที่ดูแล เด็กป่วยแต่ละวัยมีความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมพยาบาล
แตกต่างกันหรือไม่

สมมติฐานการวิจัย

1. ผู้ปกครอง เด็กป่วยและพยาบาลให้อันดับความสำคัญของกิจกรรมพยาบาล
ในแผนกกุมารเวชศาสตร์ โรงพยาบาลมหาวิทยาลัยไม่แตกต่างกัน
2. ผู้ปกครอง เด็กป่วยและพยาบาลมีความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมพยาบาลใน
แผนกกุมารเวชศาสตร์ โรงพยาบาลมหาวิทยาลัยไม่แตกต่างกัน
3. ผู้ปกครอง เด็กป่วยแต่ละวัยมีความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมพยาบาลไม่แตก-
ต่างกัน
4. พยาบาลที่ดูแล เด็กป่วยแต่ละวัยมีความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมพยาบาล
ไม่แตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้จะสำรวจความคิดเห็นของผู้ปกครองเด็กป่วยและพยาบาล เฉพาะในแผนกกุมารเวชศาสตร์ โรงพยาบาลมหาวิทยาลัย 3 แห่ง ซึ่งได้แก่ โรงพยาบาลรามธิบดี โรงพยาบาลศิริราช มหาวิทยาลัยมหิดล และโรงพยาบาลนครเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
2. ผู้ปกครองเด็กป่วย จะต้องเป็นผู้ปกครองเด็กป่วยมารับการรักษาในแผนกกุมารเวชศาสตร์ หรือผู้ป่วยสามัญ ซึ่งไม่อนุญาตให้ผู้ปกครองเด็กฝากดูแลเด็ก และผู้ปกครองเด็กป่วยจะต้องไม่ใช่ผู้ปกครองเด็กป่วยที่มีอาการหนัก ไม่รู้สึกตัว เด็กที่มีปัญหาที่ต้องดูแลพิเศษ เช่น บัญญาอ่อน ความพิการแต่กำเนิด หรือเด็กป่วยด้วยโรคติดต่อที่ต้องอยู่ห้องแยกและเด็กป่วยที่มีอายุระหว่าง 1 เดือน ถึง 13 ปี
3. พยาบาล เป็นพยาบาลระดับวิชาชีพ (Professional Nurse) สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตร อนุปริญญา ปริญญาตรี หรือปริญญาโท ที่ปฏิบัติงานโดยตรงในหอผู้ป่วยเด็ก ซึ่งได้แก่หัวหน้าตึก ผู้ช่วยหัวหน้าตึก และพยาบาลประจำการ ซึ่งมีประสบการณ์ด้านการพยาบาลกุมารเวชศาสตร์มาแล้วอย่างน้อย 1 ปี
4. การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาเฉพาะความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมพยาบาลที่ให้โดยตรงกับ เด็กป่วยและผู้ปกครอง ไม่รวมกิจกรรมคานบริหารและอื่น ๆ

ประโยชน์ของการวิจัย

1. เป็นแนวทางในการวางแผน และให้การพยาบาลที่ตรงกับความต้องการของผู้ปกครองเด็กป่วย เพื่อให้เด็กป่วยได้รับการสนองตอบทั้งความต้องการด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคมอย่างเหมาะสม
2. เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมพยาบาลให้เหมาะสมยิ่งขึ้น
3. เป็นแนวทางในการจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกในการพยาบาลให้เหมาะสม

ยิ่งขึ้น

4. เป็นแนวทางในการจัดอบรมเจ้าหน้าที่พยาบาลแผนกกุมาร เวชศาสตร์
5. เป็นเอกสารเสนอแนะแก่โรงเรียนพยาบาลในการปรับปรุงหลักสูตรการเรียนการสอนวิชาการพยาบาลกุมาร เวชศาสตร์ต่อไป
6. เป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยต่อไป

ข้อตกลงเบื้องต้น

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยถือว่า

1. การตอบคำถามของกลุ่มตัวอย่างเป็นที่เชื่อถือได้
2. กลุ่มผู้ปกครองเด็กป่วย สามารถเป็นตัวแทนของผู้ปกครองเด็กป่วยที่เข้ารับการรักษาในแผนกกุมาร เวชศาสตร์ โรงพยาบาลศิริราช โรงพยาบาลรามธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล และโรงพยาบาลนคร เชียงใหม่ มหาวิทยาลัย เชียงใหม่
3. กลุ่มพยาบาลสามารถเป็นตัวแทนของพยาบาลแผนกกุมาร เวชศาสตร์ โรงพยาบาลศิริราช โรงพยาบาลรามธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล และโรงพยาบาลนคร เชียงใหม่ มหาวิทยาลัย เชียงใหม่

ความไม่สมบูรณ์ของการวิจัย

ความไม่สมบูรณ์ของการวิจัยครั้งนี้อาจมีได้เนื่องจาก

1. ทักษะของผู้ปกครองเด็กป่วยต่อพยาบาล อาจทำให้ความคิดเห็นต่อกิจกรรมพยาบาลเปลี่ยนแปลงได้
2. สภาพอารมณ์ของผู้ปกครองเด็กป่วยขณะที่ตอบคำถามอาจทำให้ความคิดเห็นต่อกิจกรรมพยาบาลเปลี่ยนแปลงได้
3. ความสำคัญของเด็กป่วยต่อครอบครัว จะทำให้ความคิดเห็นของผู้ปกครองเด็กป่วยต่อกิจกรรมพยาบาลเปลี่ยนแปลงได้

4. ผู้ปกครอง เด็กป่วยในหอผู้ป่วยสามัญ ส่วนใหญ่จะมีการศึกษาระดับประถมศึกษา ทำให้ไม่สามารถศึกษา เปรียบเทียบกับกลุ่มผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาอื่น ๆ ได้

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

พยาบาล	<p>หมายความถึงพยาบาลที่ปฏิบัติหน้าที่ด้านการรักษาพยาบาล โดยตรงแก่เด็กป่วยในแผนกกุมาร เวชศาสตร์ ถือว่าเป็น พยาบาลระดับวิชาชีพ (Professional Nurse) ใ้ได้รับใบอนุญาตประกอบโรคศิลปะสาขาพยาบาลชั้น 1 จากกองประกอบโรคศิลปะ กระทรวงสาธารณสุข</p>
ผู้ปกครอง เด็กป่วย	<p>หมายความถึง บุคคลผู้ให้การอบรมเลี้ยงดูเด็ก และนำเด็กมารับการรักษาที่แผนกกุมาร เวชศาสตร์ ไม่จำกัด เพศ และไม่หมายความถึงบิดาหรือมารดาเท่านั้น</p>
กิจกรรมพยาบาล	<p>หมายความถึง กิจกรรมที่พยาบาลปฏิบัติโดยตรงต่อผู้ป่วย เด็กและผู้ปกครองแบ่งออกเป็น 5 หมวดคือ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. กิจกรรมพยาบาลที่สนองตอบความต้องการ ด้านร่างกาย ได้แก่ การให้อาหาร อนามัยส่วนบุคคล การจัดสิ่งแวดล้อม ความสะอาดสบาย การป้องกันอุบัติเหตุ 2. กิจกรรมพยาบาลที่สนองตอบความต้องการ ด้านจิตใจ อารมณ์และสังคม ได้แก่การสร้างความสัมพันธ์ ระหว่างเด็กป่วยและพยาบาล และกิจกรรมที่ส่งเสริม พัฒนาการด้านอารมณ์ สังคม และสติปัญญา 3. กิจกรรมการรักษาพยาบาลทั่ว ๆ ไป ได้แก่ การสังเกตอาการ การรายงาน การบันทึก และติดตาม ผลการรักษาพยาบาล

4. กิจกรรมการสร้างความสัมพันธ์และประสานงานกับผู้ปกครองเด็กป่วย เพื่อก่อให้เกิดความไว้วางใจ รวมทั้งลดความวิตกกังวลของผู้ปกครองเด็กป่วย

5. การให้คำแนะนำของพยาบาลแก่ผู้ปกครองเด็กป่วย เพื่อเตรียมการจำหน่ายเด็กป่วย ได้แก่ การให้คำแนะนำเกี่ยวกับสุขภาพศึกษาต่าง ๆ

แผนกกุมารเวชศาสตร์

หมายถึง แผนกที่รับผิดชอบให้การรักษาพยาบาลแก่เด็กป่วยอายุตั้งแต่แรกคลอดจนถึง 15 ปี

โรงพยาบาลมหาวิทยาลัย

หมายถึง โรงพยาบาลที่ขึ้นอยู่กับคณะแพทยศาสตร์ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย 3 แห่ง ได้แก่ โรงพยาบาลศิริราช โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล และโรงพยาบาลนครเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่